

Klinische praktijkrichtlijn

mei 2025

Samenvatting

Indicatiestelling van intra-oraal
en panoramisch röntgenologisch
onderzoek in de mondzorg

Samenvatting

Klinische praktijkrichtlijn

Indicatiestelling van intra-oraal en panoramisch röntgenologisch onderzoek in de mondzorg

Copyright

Het KIMO is een geregistreerde handelsnaam en een geregistreerd beeldmerk van Stichting Kennisinstituut Mondzorg. Stichting Kennisinstituut Mondzorg is houder van de auteurs- en databankrechten op alle onderdelen van deze site, zoals teksten, illustraties, lay-out, data en techniek. Zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Kennisinstituut Mondzorg is verveelvoudigen, openbaar maken, opvragen en/of hergebruiken, anders dan voor eigen gebruik overeenkomstig de gebruiksvoorwaarden van Stichting Kennisinstituut Mondzorg, niet toegestaan.

© Stichting Kennisinstituut Mondzorg, mei 2025

Bezoekadres

Orteliuslaan 750, 2de etage
3528 BB UTRECHT

Postadres

Postbus 4141
3502 HC Utrecht

030 60 76 350

info@hetkimo.nl

www.hetkimo.nl

Inhoudsopgave

INTRODUCTIE	4
Doelgroep	
Begrippenlijst	
Algemene principes van röntgenologisch onderzoek	
INDICATIES RÖNTGENOLOGISCH ONDERZOEK	5
Cariës	5
Parodontologie	6
Endodontologie	7
Implantologie	8
Restauraties	9
Kaakgewrichtsklachten	9
Pijnklachten	10
Orthodontie	10

INTRODUCTIE

Doelgroep

De richtlijn is gericht op de algemene poliklinisch uitgevoerde mondzorg. Doelgroep van deze richtlijn zijn BIG-geregistreerde mondzorgverleners die röntgenologische opnamen mogen indiceren. De doelpopulatie van deze richtlijn zijn alle mensen die deze mondzorgverleners bezoeken.

Begrippenlijst

Screening: proces van systematisch controleren van patiënten op mondgezondheidsproblemen zonder dat er eerdere aanwijzingen (bijv. klachten of eerder vastgelegde problematiek) voor dergelijke mondgezondheidsproblemen zijn.

Diagnostiek: proces van identificeren en vaststellen van mondgezondheidsproblemen en aandoeningen bij patiënten.

Behandeling: procedure of therapie die wordt uitgevoerd om de mondgezondheid te verbeteren, mondgezondheidsproblemen te verhelpen en esthetiek van het gebit te herstellen.

Follow-up: proces van systematisch volgen van veranderingen, verbeteringen of verslechtingen, van de mondgezondheidssituatie van patiënten na een interventie.

Mondzorgverleners: verleners van tandheelkundige zorg die volgens wet BIG zelfstandig bevoegd is tot de voorbehouden handeling van het toepassen van ioniserende straling.

Bitewing: een type tandheelkundige röntgenfoto dat wordt gebruikt om de kroon en een deel van de wortel van de elementen af te beelden. Bitewing röntgenfoto's worden vooral gebruikt voor het opsporen van cariës tussen de elementen of onder restauraties en het detecteren van botverlies. Overal waar 'bitewing' genoemd staat in deze richtlijn, wordt een horizontale bitewing bedoeld, tenzij expliciet vermeld staat dat het om een verticale bitewing gaat.

Algemene principes van röntgenologisch onderzoek

- Röntgenologisch onderzoek is altijd aanvullend aan klinisch onderzoek en is gerechtvaardigd als dit potentieel het (behandel)beleid beïnvloedt.
- Beoordeel altijd het volledige beeld.
- Maak geen nieuwe opnamen als er geschikte opnamen beschikbaar zijn.
- Bij verwijzing: de verwijzer laat het maken van röntgenopname(n) in de context van de verwijzing over aan de mondzorgverlener die de verwijzing accepteert.
- Wissel röntgenologische opnamen (na toestemming van patiënt) uit tussen mondzorgverleners, zodat opnieuw maken van recent gemaakte opnamen niet nodig is.
- Aanvullende beeldvorming kan geïndiceerd zijn als de gevonden afwijking op een intra-orale opname niet volledig in beeld kan worden gebracht.
- Bij panoramische röntgenologische opnamen: kies altijd de best bij de diagnostische vraag aansluitende röntgenopname en beeld alleen het gebied af waarvoor rechtvaardiging bestaat.

INDICATIES RÖNTGENOLOGISCH ONDERZOEK

Cariës

Screening

Intra-orale bitewings vanaf 4-6 jaar, als proximale vlakken niet visueel te beoordelen zijn:

- Eens per jaar bij verhoogd cariërisico, in uitzonderingsgevallen eens per half jaar,
- Eens per 2 jaar bij gemiddeld cariërisico,
- Eens per 3 tot 5 jaar bij verlaagd cariërisico.

Diagnostiek

Overweeg **intra-orale bitewing** bij vermoeden op (proximale) cariës, of voor beoordeling uitgebreidheid cariës.

Diagnostiek bij kinderen: zie [richtlijn Mondzorg voor Jeugdigen - Diagnostiek](#).

Diagnostiek wortelcariës bij ouderen: zie [richtlijn Wortelcariës bij ouderen](#).

Behandeling

Gebruik beeldvorming die in screenings- of diagnostische fase is gemaakt.

Follow-up

Voor follow-up, zie screening.

INDICATIES RÖNTGENOLOGISCH ONDERZOEK

Parodontologie

Screening

NVvP richtlijn Parodontologie in de algemene praktijk is leidend – geen screenend röntgenologisch onderzoek.

Diagnostiek

Bepaal type beeldvormend onderzoek o.b.v. klinische kenmerken; crestale botniveaus moeten zichtbaar worden op röntgenbeeld.

Horizontale bitewings voor diagnostiek van initieel alveolair botverlies.

Verticale bitewings vanaf matige parodontale afbraak en beginnende furcatielaesies.

Peri-apicale opnamen bij endodontisch behandelde elementen of vermoeden op endo-/paro-endoproblematiek en t.b.v. parodontale classificatie.

Behandeling

Gebruik beeldvorming die in diagnostische fase is gemaakt.

Follow-up

Intra-orale röntgenologische opnamen bij klinisch vastgestelde progressie van parodontitis (bijv. toename pocketdiepte en/of klinisch aanhechtingsverlies >2 mm) én als de uitkomst v.d. beeldvorming de behandelstrategie potentieel verandert.

INDICATIES RÖNTGENOLOGISCH ONDERZOEK

Endodontologie

Screening

Geen indicatie voor beeldvormend onderzoek.

Diagnostiek

Peri-apicale opname bij vermoeden endodontische problematiek in blijvende dentitie.

Peri-apicale opname t.b.v. fisteltracing bij aanwezigheid fistel.

Intra-orale bitewing bij vermoeden endodontische problematiek in melkmolaren.

Peri-apicale opname bij vermoeden endodontische problematiek in een-wortelige melkelementen.

Behandeling

Gebruik diagnostische opnamen: **peri-apicale opname(n)** voor inschatting anatomie/wortelkanalen. Elektronische lengtebepaling heeft de voorkeur voor lengtebepaling wortel (tenzij open apex of vitale pulpa).

Peri-apicale opname(n) met hoofd/vulstift(en) voor controle evt. extra kanalen en volgen anatomie.

Peri-apicale opname voor beoordeling eindresultaat.

Bij melkelementen: meestal geen indicatie voor röntgenologische opnamen tijdens behandeling.

Follow-up

Peri-apicale opname na een jaar, vervolgbeleid indien laesie niet verdwenen. Daarna geen verdere röntgenologische follow-up (tenzij trauma).

Melkdentitie: follow up middels periodieke **bitewings** bij cariësscreening.

INDICATIES RÖNTGENOLOGISCH ONDERZOEK

Implantologie

Screening

Geen indicatie voor beeldvormend onderzoek.

Diagnostiek

Klinisch onderzoek en (dentale) panorama-opname en/of peri-apicale opname.

Bij voldoende botvolume en afstand tot anatomische structuren: géén CBCT noodzakelijk.

Behandeling

Intra-orale röntgenologische opname tijdens chirurgie bij onvoldoende zekerheid over positie implantaat t.o.v. omliggende structuren.

Intra-orale röntgenologische opname direct na chirurgie voor beoordeling situatie, tenzij klinisch goed te beoordelen.

Geen röntgenologisch onderzoek bij ongestoorde wondgenezing.

Intra-orale opname voor beoordeling botniveau en controle aansluiting prothetische componenten.

Follow-up

Intra-orale opname direct of in ieder geval binnen een half jaar voor controle botniveau en aansluiting prothetische componenten.

Intra-orale opname een jaar na plaatsing suprastructuur voor bepaling botombouw.

Voor diagnostiek, preventie en behandeling peri-implantaire aandoeningen: zie richtlijn [Peri-implantaire Ontstekingen](#).

INDICATIES RÖNTGENOLOGISCH ONDERZOEK

Restauraties (direct en indirect)

Screening

Geen indicatie voor beeldvormend onderzoek.

Diagnostiek

Bitewing alleen als klinisch onderzoek geen sluitende diagnostiek geeft.

Behandeling

Alleen bij klinisch niet goed te beoordelen vermoeden slechte randaansluiting danwel achtergebleven cement-/lijmresten.

Follow-up

Geen indicatie voor beeldvormend onderzoek.

Kaakgewrichts-klachten

Screening

Geen indicatie voor beeldvormend onderzoek.

Diagnostiek

Geen indicatie voor beeldvormend onderzoek.

Behandeling

Geen indicatie voor beeldvormend onderzoek in de eerste lijn. Indien onvoldoende behandelresultaat: Overweeg verwijzing naar tweede lijn/gedifferentieerd behandelaar voor nadere diagnostiek en behandeling.

Follow-up

Geen indicatie voor beeldvormend onderzoek.

INDICATIES RÖNTGENOLOGISCH ONDERZOEK

Pijnklachten

Screening

Geen indicatie voor beeldvormend onderzoek.

Diagnostiek

Afhankelijk van oorzaak pijnklacht, zie betreffende hoofdstuk.

Bij vermoeden niet-dentogene oorzaak: overweeg verwijzing.

Bij onbekende oorzaak: geen beeldvorming.

Behandeling

Geen indicatie voor beeldvormend onderzoek.

Follow-up

Geen indicatie voor beeldvormend onderzoek

Orthodontie

Zie [Richtlijn Orthodontische Radiologie](#).

Derde Molaar

Zie [Richtlijn Derde Molaar](#).

www.hetkimo.nl

